

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10CoCsp/9/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223200875
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8223200875.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Jany Jančíkovej, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX C. X, zastúpenej: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 2Csp/24/2023-99 zo dňa 18.12.2023, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti výroku I. o uložení povinnosti žalovanému plniť žalobkyni a výroku III. o trovách konania.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozhodol takto:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 500 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, o výške ktorých rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.“

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu dňa 23.5.2023 domáhala od žalovaného primeraného finančného zadostučinenia vo výške 2.907,43 eur podľa § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Nárok odôvodnila tým, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 6Csp/15/2022 bola ako spotrebiteľka v postavení žalobkyne úspešná so žalobou o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a o vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému vo výške 1.407,43 eur. Odcitovala časť odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 6Csp/15/2022-158 zo dňa 12.8.2022. Ako spotrebiteľka si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie (ďalej len PFZ) za porušenie mojich spotrebiteľských práv, ktoré som bola nútená brániť v Základnom konaní. PFZ má sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má aj funkciu relutárnu, ktorá predstavuje obohatenie spotrebiteľa vo výške priznaného PFZ proti dodávateľovi za to, že spotrebiteľ podstúpil súdne konanie,

v ktorom bol ako spotrebiteľ na súde úspešný. Slovo primeraný má viacero synonym a jedným z nich je slovo spravodlivý. Výška PFZ preto nemôže mať len symbolický význam, nakoľko PFZ, len v symbolickej výške, nemôže byť ani primeraným ani spravodlivým. Na rozdiel od iných inštitútov finančného zadosťučinenia existujúcich v právnom poriadku SR (napr. ochrana osobnosti), v ktorých sa na prvé miesto kladie morálne zadosťučinenie a finančná satisfakcia slúži len na dovŕšenie nápravy, tak pri inštitúte PFZ je možné zadosťučinenie len v peňažnej forme ako jediného prostriedku, na jednej strane postihu nečestného dodávateľa a na druhej strane je PFZ odmenou spotrebiteľa za úspech na súde v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Ak má PFZ reálne plniť svoj účel, tak je to možné len priznaním PFZ v takej výške aby mala, nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relutárnu funkciu, ale aby mala tieto funkcie aj reálne, o PFZ priznané v symbolickej výške spĺňať nemôže. Aj keď výška PFZ sa nedokazuje a súd ju stanovuje voľnou úvahou, tak kritéria z ktorých by mala voľná úvaha vychádzať, vyplývajú z intenzity porušenia spotrebiteľského práva zo strany dodávateľa. Vo veciach, v ktorých je predmetom konania finančná čiastka, je jediným objektívnym kritériom, ktoré by malo byť rozhodujúcim pre určenie výšky PFZ, suma, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil, alebo sa chcel obohatiť. Pri nepeňažných nárokoch, z ktorých nevyplýva výška finančného plnenia, by takýmto kritériom mala byť recidíva porušovania spotrebiteľského práva, s tendenciou zvyšovania PFZ pri zistení opätovného porušenia spotrebiteľského práva. Nakoľko je spotrebiteľkou, ktorá úspešne uplatnila porušenie svojho práva na súde, bola tým splnená hypotéza vyššie citovanej právnej normy, PFZ poraduje vo výške 2.907,43 eur. Nárok ako ho požaduje, zohľadňuje skutočnosť, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil o sumu 1.407,43 eura a tiež skutočnosť, že súd na základe jej žaloby určil, že úver je bezúročný a bez poplatkov, za čo si uplatňuje PFZ vo výške 300,- eur, a že žalovaný v zmluve použil tri zmluvné podmienky, ktoré súd určil za neprijateľné, za ktoré si uplatňujem PFZ vo výške 1.200,- eur (1.407,43 eur + 300,- eur + 1.200,- eur = 2.907,43 eur). Čo sa týka otázky rozsahu porušenia spotrebiteľského práva, tak táto otázka je definovaná rozsudkom v Základnej veci, t. j. rozsudkom Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 6Csp/15/2022, zo dňa 12.8.2022 a jeho odôvodnením, ktoré je hmotnoprávnou podmienkou nároku na PFZ a z tejto hmotnoprávnej podmienky je potrebné vychádzať, ako záväznej. Tento rozsah zisteného porušenia spotrebiteľského práva, v Základnej veci, nie je možné v konaní o PFZ, ani rozširovať, ani zužovať.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 19.6.2023 so žalobou nesúhlasil. Uviedol, že popiera uplatnený nárok ako nedôvodný pre absenciu skutkových okolností, ktoré by preskúmateľným (a teda aj vecne prejednatel'ným) spôsobom odôvodnili základ nároku a jeho výšku, a tiež ako zjavne neprimeraný. Žalobca na zdôvodnenie tvrdeného nároku neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by zodpovedali právnej povahe uplatňovaného nároku a ktoré by zdôvodnili primeranosť žalovanej sumy. Zadosťučinenie je forma náhrady ujmy v nemajetkovej oblasti. Právny poriadok pozná takúto formu náhrady či odškodnenia v rôznych prípadoch a situáciách. Pre porovnanie je možné poukázať na to, že žalobcom požadovaná suma napríklad dosahuje sumu bolestného v prípade niektorých stredne ťažkých úrazov či poškodení zdravia. Týmto prímerom poukazujeme na to, že požiadavka žalobcu, ak by bolo oprávnená, je zjavne neprimeranou. Posúdenie výšky finančného zadosťučinenie pritom nie je možné na základe voľnej úvahy, pretože takýto postup neumožňuje ani Civilný sporový poriadok a ani iný právny predpis s poukazom na rozhodnutie R 52/2020 (uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/14/2020 z 23.6.2020). Žalovaný popiera tvrdenie žalobcu „vo veciach, v ktorých je predmetom konania finančná čiastka je jediným objektívnym kritériom, ktoré by malo byť rozhodujúcim pre určenie výšky PFZ, suma, o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil, alebo sa chcel obohatiť.“. Toto tvrdenie je podľa žalovaného v rozpore s právnou povahou žalovaného nároku. Primerané finančné zadosťučinenie je nárokom imateriálnej, teda nemajetkovej povahy. Logicky preto jeho výšku môžu určovať len skutočnosti, ktoré zodpovedajú takejto povahe zadosťučinenia. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co/61/2018) a Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017. Označené tvrdenie žalobcu je súčasne v rozpore aj s § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., ktorý nárok na primerané finančné zadosťučinenie nespája so žiadnym majetkovým nárokom, alebo majetkovou hodnotou. Práve s ohľadom na vyššie uvedené je podľa žalovaného dôvodné tvrdiť, že žalobca nárok na primerané zadosťučinenie nemá, a ak áno tak len v symbolickej výške 1,- eur. Žalobca uvádza, že požaduje zadosťučinenie vo výške 1.407,43 eur ktoré má zodpovedať sume bezdôvodného obohatenia a k tomu ešte sumy 300,- eur za výrok o bezúročnosti úveru. Podľa žalovaného ide nielen o nedôvodné, ale aj o duplicitné uplatňovanie finančného zadosťučinenia na základe tej istej skutočnosti, pretože oba výroky súdu vychádzajú z rovnakého záveru. Dôvod, na základe ktorého žalobca ďalej dospel k tomu, že požaduje za to, že súd „určil, že úver je bezúročný a bez poplatkov, za čo si uplatňuje PFZ vo výške 300,- eur“ nemá oporu nielen v celej žalobe, ale ani v žiadnom právnom predpise. V. Žalobca si žalobou ďalej uplatňuje nárok

na zaplataenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1.200,- eur, čo odôvodňuje tým, že „žalovaný v zmluve použil tri zmluvné podmienky, ktoré súd určil za neprijateľné, za ktoré si uplatňuje PFZ vo výške 1.200,- eur.“ V tejto časti je žaloba nepreskúmateľná a neprejednatelná pre absenciu akýchkoľvek skutkových tvrdení. Žalobca neuviedol jediný dôvod, ktorým by sumu 1.200,- eur zdôvodnil. Ďalej žalovaný poukazuje na to, že zmluvné ustanovenia v bodoch 8.1 a 8.4 vyplývajú z jedného právneho úkonu - dohody o poskytnutí služby, ktoré spolu súvisia. Pre účely konania by preto nemala byť vec posudzovaná tak, že ide o separátne zmluvné ustanovenia. Na základe uvedených skutočností žalovaný navrhuje, aby súd rozhodol o podanej žalobe o primerané finančné zadosťučinenie tak, že žalobu zamietne. Ďalej žalovaný navrhuje, aby súd o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanému sa priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Aplikujúc ust. § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. súd prvej inštancie uzavrel, že citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

5. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

6. Z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie svojich práv ustanovených osobitným predpisom v konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov sp. zn. 6Csp/15/2022. V predmetnom konaní sa žalobkyňa od žalovaného domohla vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 1.407,43 eur na skutkovom a právnom základe, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nebola uzatvorená medzi stranami sporu v predpísanej písomnej forme (§ 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch) neobsahovala obligatórne náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Uvedená vada zmluvy o spotrebiteľskom úvere spôsobila, že predmetný úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z.). Súd úver posúdil ako bezúročný a bez poplatkov aj v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. vzhľadom na to, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa. Zároveň sa žalobkyňa v predmetnom konaní domohla určenia toho, že úver je bezúročný a bez poplatkov a tiež určenia troch neprijateľných zmluvných podmienok podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to jednak ohľadne povinnosti dlžníka uhrádzať odplatu za „službu“ spočívajúcu v povolení odkladu splátok úveru, ohľadom započítania úhrady tejto „služby“ dodávateľa s úverom poskytnutým dlžníkovi a jednak ohľadne povinnosti dlžníka uhradiť veriteľovi zmluvnú pokutu. Žalobkyňa teda relevantným spôsobom preukázala porušenie zákonnej povinnosti dodávateľa poskytnúť spotrebiteľský úver v súlade s právnymi predpismi, predovšetkým v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a bez neprijateľných, a teda neplatných zmluvných podmienok a od spotrebiteľa nevyžadovať tú časť plnenia, na ktoré pre neplatnosť konkrétnych zmluvných podmienok nemá nárok. Žalobkyňa sa v pôvodnom konaní taktiež domohla vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré nadobudol žalovaný od žalobkyne. Žaloba je preto čo do základu nároku žalobkyne dôvodná.

7. Keďže výška primeraného finančného zadosťučinenia nie je predmetom žiadnej právnej úpravy, súd v rámci voľnej úvahy vyhodnocuje primeranosť s ohľadom na konkrétne okolnosti veci. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Z hypotézy právnej normy v časti, na základe ktorej možno priznať spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom (zákonom č. 250/2007 Z. z.) a osobitnými predpismi zodpovedá, jednoznačne vyplýva podmienka úspešného uplatnenia

porušenia práva, alebo povinnosti ustanoveného zákonom č. 250/2007 Z. z., alebo osobitnými predpismi spotrebiteľom. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká konkrétna majetková ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

8. Vyhodnotiac všetky okolnosti prípadu súd považoval za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500,- eur v zmysle § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., a to vo výške 200,- eur za určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a s tým súvisiacim vznikom povinnosti dodávateľa vydať bezdôvodné obohatenie, pričom súd konštatuje, že ide o dva samostatné úspešne uplatnené nároky žalobkyne voči žalovanému v pôvodnom konaní, za ktoré po posúdení predmetnej veci prináleží žalobkyni nárok na primerané finančné zadosťučinenie po 100,- eur. Ďalej súd priznal žalobkyni nárok na primerané finančné zadosťučinenie za neprijateľnú zmluvnú podmienku uvedenú v čl. 14, bod. 14.1., 14.2., 14.5. Zmluvy (zmluvná pokuta) vo výške 100,- eur a za vážnejšie porušenie zákona v súvislosti s dohodou o odklade splátok a o započítaní pohľadávok, ktorú je potrebné vyhodnotiť ako celok vo výške 200,- eur, t. j. spolu 300,- eur za neprijateľné zmluvné podmienky.

9. Súd bral do úvahy aj tú skutočnosť, že dodávateľ pripravil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá nebola vyhotovená v zákonom predpísanej forme a neobsahovala všetky náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a zároveň obsahovala neprijateľné podmienky ohľadne poplatku za odklad splátok úveru a započítania odplaty za „službu“ a zmluvnej pokuty, a to napriek predchádzajúcim rozhodnutiam súdov Slovenskej republiky, ktoré vyhlasovali túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú. Žalovaný vo vzťahu k žalobkyni požadoval zaplatenie aj tej časti nároku, na ktorú nemal nárok z dôvodu nedodržania zákonných ustanovení upravujúcich úverové zmluvy uzatvárané so spotrebiteľmi, a táto sa až následne súdnou cestou domohla vrátenia tejto časti titulom bezdôvodného obohatenia. Preto pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ako nemajetkovej ujmy súd považoval za dôvodné zohľadňovať satisfakčnú, ale hlavne tiež sankčnú funkciu primeraného finančného zadosťučinenia, ktorej podstatou je odradiť dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči spotrebiteľovi. Súd je tak toho názoru, že celková suma 500,- eur ako finančné zadosťučinenie je primeraná pre dovŕšenie satisfakcie porušených práv žalobkyne ako spotrebiteľa a súčasne popri judikovanej povinnosti na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni žalovaného sankcionuje tak, že svojím účinkom prispieva k upusteniu od uplatňovania obdobných nekalých praktík voči iným spotrebiteľom. Vzhľadom na konkrétne okolnosti súdnej veci tak priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia zodpovedá zákonom akcentovanej ochrane spotrebiteľa a má aj dostatočnú sankčnú funkciu, aby žalovaný od obdobného konania v budúcnosti upustil. Dodávateľ ako subjekt podnikajúci v oblasti poskytovania úverov má poznať zákonnú právnu úpravu poskytovania úverov, vrátane všetkých náležitostí, ktoré zákon stanovuje, pričom ním vopred pripravená formulovaná zmluva neobsahuje všetky zákonom vyžadované náležitosti, čo žalobkyňa ako spotrebiteľ ovplyvniť nemohla a zároveň dodávateľom pripravená zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky. Vzhľadom k uvedenému súd prvým výrokom rozsudku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 500,- eur titulom primeraného finančného zadosťučinenia.

10. Súd sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že výška finančného zadosťučinenia sa má odvíjať od výšky hrozacej ujmy žalobkyni - spotrebiteľovi. Ide predovšetkým o prípady, ak súd v predchádzajúcom spore dospeje k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Výška bezdôvodného obohatenia totiž súvisí predovšetkým s výškou úveru (pri fikcii o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru). Výšku úveru pritom poskytuje dodávateľ na požiadavku spotrebiteľa, čím spotrebiteľ chce vyšší úver, čomu dodávateľ vyhovie, tým je vyššia suma bezdôvodného obohatenia pri spomínanej fikcii, hoci by išlo o to isté porušenie povinnosti dodávateľa, napr. v dôsledku absencie tej istej povinnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia sa má hodnotiť predovšetkým závažnosť konkrétneho porušenia povinnosti dodávateľa, a preto pri tom istom porušení by mala nasledovať približne rovnaká kvantifikácia nároku na finančné zadosťučinenie, ale kritériom nemôže byť výška bezdôvodného obohatenia, prípadne jej hrozaca výška, najmä ak pri vzniku bezdôvodného obohatenia sa spotrebiteľ domôže v inom súdnom konaní aj vydania bezdôvodného obohatenia.

11. Vzhľadom na to, že súd považoval priznané finančné zadosťučinenie vo výške 500,- eur za primerané, v prevyšujúcom rozsahu výrokom II. žalobu zamietol ako nedôvodnú.

12. Keďže predmetom konania bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisela od úvahy súdu, bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

13. Proti rozsudku v jeho vyhovujúcej časti primeraného finančného zadosťučinenia vrátane závislého výroku o trovách konania v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v tejto časti zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % vrátane trov odvolacieho konania.

14. Odvolanie podal z dôvodov, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

15. Namietal, že súd uložil žalovanému zaplatiť sumu 500,- eur, čo však nemá podklad v odôvodnení rozsudku, pretože z celého odôvodnenia nie je zrejmé, ako súd k sume 500,- eur dospel a ani ju žiadnym bližším spôsobom nezdôvodnil. Rozhodnutie súdu je preto nepreskúmateľné pokiaľ ide o výšku priznaného nároku a tiež pokiaľ ide o základ priznaného nároku.

16. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť.

17. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

18. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného, v odvolacom konaní bol preskúmaný len výrok napadnutého rozsudku, ktorým bolo žalobe žalobkyne o primerané finančné zadosťučinenie čiastočne vyhovie (I. výrok) vrátane závislého výroku o trovách konania (III. výrok), a preto výrok rozsudku, ktorým bola žaloba o primerané finančné zadosťučinenie v prevyšujúcej časti zamietnutá (II. výrok), ktorý výrok napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

19. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo porušenie práva na spravodlivý proces vo vzťahu k žalovanému.

20. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností upravených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa, môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

21. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva, alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z., alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práva, alebo povinností privodiť spotrebiteľovi ujmu (do pozornosti napr. uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/220/2012).

22. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľov bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Samotná povaha primeraného finančného zadostučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, keďže postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

23. Z obsahu spisu je zrejmé, že v tomto konaní sa žalobkyňa vo vzťahu k žalovanému úspešne domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, keď súd prvej inštancie v konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6Csp/15/2022 rozsudkom zo dňa 12.8.2022 rozhodol, že:

„I. Súd u r č u j e , že úver zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 1 407,43 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1 407,43 eura od 27.03.2022 do zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uvedená v článku 8, bod 8.1., v znení:

„Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/Zmluvy, uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako „úver/revolving“) a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 215,75 EUR a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 112,08 EUR v prípade ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby. “, je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

IV. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uvedená v článku 8, bod 8.4., v znení:

„ Odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto Dohody o poskytnutí služby. Veriteľ a Dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok a to pohľadávky Dlžníka voči Veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky úveru podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1. písm. a) tejto Dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty) a to ku dňu poskytnutia úveru Dlžníkovi podľa článku 2.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy. Odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu je splatná dňom poskytnutia revolvingu Dlžníkovi. Veriteľ a Dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok a to pohľadávky Dlžníka voči Veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy oproti pohľadávke Veriteľa voči Dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1. písm. b) tejto Dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty) a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3. Zmluvných dojednaní Žiadosti/Zmluvy. Rozdiel bude uhradený na účet Dlžníka uvedený v čl. 2 Žiadosti/Zmluvy. “, je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

V. Súd určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 09.06.2011, uvedená v Zmluvných dojednaniach Zmluvy 8 o revolvingovom úvere spoločnosti PROF1 CREDIT Slovakia, s.r.o. v článku 14. Sankcie, bod 14.1., 14.2., a 14.5., v znení:

„ V prípade omeškania Dlžníka (Spoludlžníka 1, Spoludlžníka 2) s úhradou splátky úveru alebo jej časti je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť Veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,065 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t. j. 23,725 % p. a.). “

„ Okrem zmluvnej pokuty podľa čl. 14 ods. 14.1. tejto Zmluvy o RÚ je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť Veriteľovi úrok z meškania určený podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení k prvému dňu omeškania s úhradou peňažného záväzku. Výška úrokov

z omeškania bude určená tak, aby spolu so zmluvnou pokutou podľa ods. 14.1. tejto Zmluvy o RU nepresahovala maximálnu výšku podľa ods. 14.3. tejto Zmluvy o RU."

„Akékoľvek dojednania o zmluvnej pokute obsiahnuté v tejto Zmluve o RU a zaplatenie akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tejto Zmluvy o RU nemá vplyv na právo poškodenej strany požadovať náhradu škody vzniknutej porušením povinností, pre ktorú bola pokuta dojednaná, alebo iným porušením tejto Zmluvy o RU, a to v plnej výške. ", je neprijateľnou zmluvou podmienkou.

VI. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku.“

Rozsudok v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 20.9.2022.

24. V prípade žalovaného išlo o porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď zmluvnú podmienku uvedenú v článku 8 bode 8.1, v bode 8.4 a v bodoch 14.1,14.2 a 14.5 zmluvu o revolvingovom úvere zo dňa 9.6.2011 uzatvorenou medzi žalobkyňou a žalovaným vyhlásil za neprijateľnú. Bol to práve žalovaný, ktorý koncipoval obsah formulárovej zmluvy o revolvingovom úvere za použitia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nielen vnútroštátna právna úprava (napr. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka), ale aj právo Európskej únie kladie dôraz na ochranu spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor Európskej únie dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na úroveň vnútroštátnym pravidlám verného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života. Pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia, vzal odvolací súd do úvahy nielen tú skutočnosť, že neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, ale zohľadnil aj postoj spotrebiteľa, ktorý sa napriek jeho postaveniu slabšej zmluvnej strany vo vzťahu k dodávateľovi rozhodol brániť svoje spotrebiteľské práva a prispieť tak k dosiahnutiu vyššej kvality života mysliac pritom na to, že vyšlo najavo, že dodávateľ uzatvára formulárove dohody o poskytovaní služieb k úverovým zmluvám so spotrebiteľmi, v rámci ktorých používal zmluvnú podmienku v totožnom neprijateľnom znení. Je namieste, aby spotrebiteľia poukazovali na neprijateľné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

25. Žalobkyňa bola ako spotrebiteľ, domáhajúci sa ochrany svojich práv spotrebiteľa v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky úspešná, bezpochyby právo na zadosťučinenie má, nakoľko tento, nie iný výklad, znenie zákona umožňuje. Základ nároku je daný. Posúdenie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení. Všeobecnou právnou zásadou vlastnou európskej právnej kultúre je princíp primeranosti, ktorý zvolil zákonodarca aj vo vzťahu k zadosťučineniu, na ktoré má mať nárok spotrebiteľ úspešne sa domáhajúci ochrany svojho práva spotrebiteľa, je preto na súde, ktorý je orgánom s právomocou právnou normu vyložiť a poskytnúť ochranu subjektívnemu právu, vyhodnotiť v konkrétnych súvislostiach primeranosť požiadavky spotrebiteľa.

26. Preto odvolací súd konštatuje, že za daného stavu vzhľadom na porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorej ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na všeobecnom súde, je priznanie finančného zadosťučinenia dôvodné. Nie však v plnej výške ako si žalobkyňa uplatnila. Pri určení výšky zadosťučinenia je odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie toho názoru, že primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne (neprijateľnosť zmluvnej podmienky) je suma 500,- eur, keď odvolací súd má za to, že finančné zadosťučinenie v tejto výške vo vzťahu k žalobkyni ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa. Zároveň týmto bude nastolená aj určitá prevencia proti takýmto postupom vo vzťahu k porušiteľovi spotrebiteľských práv.

27. S poukazom na vyššie uvedené aj odvolací súd konštatuje, že za daného stavu s ohľadom na preukázané závažné porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde, je priznanie finančného zadosťučinenia plne dôvodné a výška priznaného finančného zadosťučinenia je primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne, zodpovedá svojmu účelu, poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi a odradiť dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov.

28. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobe o primerané finančné zadosťučinenie čiastočne vyhovel. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, prípadne ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/218/2010).

29. Ďalšie odvolacie argumenty žalovaného odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil (porovnaj napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

30. Správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo veci samej o primerané finančné zadosťučinenie zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania, keď súd prvej inštancie správne zohľadnil tú skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Vychádzajúc z uvedených dôvodov, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej vyhovujúcej časti (I. výrok), vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania (III. výrok), postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

31. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).